

AHOT: kansalliset suositukset yliopistoille

- **Hyväksytty UNIFI:n opetusvararehtorikokouksessa
5.2.2020**

TAUSTAA TYÖRYHMÄN TYÖSKENTELYSTÄ

- OHA-forumin kokouksessa maaliskuussa 2019 perustettiin työryhmä valmistelemaan yliopistoille yhtenäisiä AHOT-linjauksia. Ryhmän tavoitteena oli vertailla yliopistojen AHOT-käytänteitä; löytää yhteneväisyyksiä sekä erityisesti yhteistä hiomista vaativia asioita.
- Työryhmän valmistelemia suosituksia on käsitelty eri työpajoissa sekä OHA-forumissa ja myös OHA-forumin ja AMK-OHA:n yhteisessä tapaamisessa.
- Taustoja ja perusteluita on kuvattu tarkemmin työryhmän loppuraportin luonnoksessa.
- UNIFI hyväksyi seuraavat suositukset kokouksessaan 5.2.2020

Suositus 1: AHOT-menettely koskee kaikkia, joilla on opiskeluoikeus

- AHOT-menettely koskee kaikkia opiskelijoita, joilla on opiskeluoikeus (tutkintokoulutus, erilliset opiskeluoikeudet, avoimen yliopiston opiskelijat, erikoistumiskoulutus, erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukset). Hyväksilukuja ei voida tehdä opiskelijalle, joka on ilmoittautunut poissaolevaksi tai joka ei ole kirjoilla. Kansainvälisten yhteistutkinto-ohjelmien opintoja koskevista periaatteista päätetään niitä koskevissa sopimuksissa ja opetussuunnitelmissa.
- Vastuu hyväksilukuprosessin käynnistämisestä on opiskelijalla. Tutkinto-opiskelijan ei tule hakea hyväksilukua, jos hän ei aio sisällyttää hyväksiluettuja opintoja tutkintoonsa. Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta hyväksilukuhakemuksen tekemiseen.

Suositus 2: Tutkintoon kuuluvan suorituksen voi hyväksilukea

Hyväksiluvun kannalta ei ole merkitystä sillä, sisältyykö hyväksiluettu osaaminen jo johonkin tutkintoon. Poikkeuksena mm. tilanne, jossa hakukelpoisuuden antaneesta tutkinnosta ei voi hyväksilukea. Lisäksi hyväksiluvussa otetaan huomioon hyväksiluettavien opintojen taso. Lähtökohtaisesti pakolliset opinnot tulisi voida hyväksilukea.

Suositus 3: Opintopisteiden määrää ei rajoiteta hyväksiluvuissa

Osaamisperusteisuus on keskiössä arvioitaessa hyväksilukemista. Hyväksilukemista arvioitaessa ratkaisevat opintojakson kuvatut osaamistavoitteet, ei opintopisteiden määrä. Hyväksilukua arvioitaessa keskiössä on korvattava opintosuoritus. Opiskelijan muualla tai aiemmin hankkima osaaminen suhteutetaan suoritettavan tutkinnon, opintokokonaisuuden tai opintojakson osaamistavoitteisiin. Jos osaaminen vastaa osaamistavoitteita, osaaminen voidaan hyväksilukea.

Opetussuunnitelmatyöllä tulee varmistaa, että jos jo saavutetun osaamisen katsotaan vastaavan korvattavaa opintosuoritusta, ei opiskelijalta vaadita saman osaamisen suorittamista uudelleen. Tästä syystä opiskelijan hankkimaan osaamista on suositeltavampaa arvioida sisällöllisesti kuin määrällisesti.

Suositus 4: Jos yliopisto kuitenkin rajoittaa opintopistemäärää, tulee huomioida

Valtaosa yliopistoja kannatti sitä, että kokonaisuudessaan korkeakoulututkintoon tulee sisältyä omassa yliopistossa suoritettuja opintoja 50% eli voidaan hyväksyä hyväksiluvulla enintään 50% opintoja, joita ei ole ennestään kiinnitetty toiseen tutkintoon. Työryhmä ei kuitenkaan esitä yhtenäistä rajausta.

Poikkeuksena 50 %:n sääntöön tulee huomioida mm. siirto-opiskelijat, kaksoistutkintoon johtavat koulutusohjelmat tai avoimen korkeakoulun väyläopinnot, joiden opintopistemääriä ei rajoiteta. Siirto-opiskelijan siirron perusteena olevat aiemmat opinnot suositellaan hyväksilukemaan mahdollisimman täysimääräisesti tutkintorakenteen ja tutkinnon osaamistavoitteiden sen mahdollistaessa. Hyväksiluettavan osaamisen on oltava tutkinnon opetussuunnitelman tai opintokokonaisuuden tai opintojakson osaamistavoitteiden mukaista.

Esitys 5: Yhden opintopisteen vajeus

- Enintään yhden opintopisteen vajeus korvattavan opintosuorituksen ja muualla tai aiemmin suoritettujen opintosuorituksen välillä on hyväksyttävä, mikäli opintosuoritusten osaamistavoitteet vastaavat toisiaan.
- Korvaavuutta ei kirjata laajempaan kuin korvattavan opintosuorituksen laajuudeksi on määritelty opetussuunnitelmassa. Poikkeuksena tästä ovat siirto-opiskelijat, joiden kohdalla siirron perusteena olevat aiemmat opinnot suositellaan hyväksilukemaan mahdollisimman täysimääräisesti tutkintorakenteen ja tutkinnon osaamistavoitteiden sen mahdollistaessa.
- Tutkintoon sisällytettävät muualla tai aiemmin suoritettujen opintosuoritukset kirjataan opiskelijan opintosuoritusrekisteriin opintosuorituksen alkuperäisellä laajuudella.

Suositus 6: Samaa opintojaksoa ei voi käyttää useaan kertaan saman tutkinnon sisällä

Tutkinnon sisällä ei kirjata tuplapisteitä, vaan tilanne tulee ratkaista opetussuunnitelmatyöllä. Mikäli sama opintojakso kuuluu useampaan opintokokonaisuuteen, ilmoitetaan opetussuunnitelmassa, miten sen jo aiemmin suorittanut opiskelija rakentaa opintokokonaisuuden saavuttaakseen sen osaamistavoitteet.

Mikäli opetussuunnitelmassa ei ole kuvattu vaihtoehtoja, sovitaan suorituksesta henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa.

Suositus 7: Korkeakouluissa suoritettujen opintojen hyväksilukeminen

Sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa suoritettuja opetussuunnitelman mukaisia opintoja voidaan hyväksilukea sekä korvaamalla että sisällyttämällä. Yliopisto arvioi suoritettujen opintojen hyväksilukemisen osaamistavoitteiden ja opintojen tason perusteella.

Suositus 8: Hyväksilukuja koskevia rajoituksia

a) Hyväksiluku ei saa olla päällekkäistä jo opintorekisteriin kirjattujen opintojen kanssa

Hyväksilukua ei tehdä, mikäli opiskelija on jo suorittanut opintojakson, johon hän hakee korvaavuutta tai muulla tavoin hankitun osaamisen tunnustamista.

b) Hyväksilukea voi vain hyväksytysti suoritettuja opintojaksoja

c) Opinnäytteet ja kypsyysnäyte

Opinnäytteitä ja kypsyysnäytteitä ei voi hyväksilukea. Opiskelijan aiemmin suoritettussa tutkinnossa osoitettu suomen tai ruotsin kielen taito voidaan kuitenkin hyväksilukea.

UNIFI antoi jatkopohdittavaksi seuraavat:

- Voidaanko jo hyväksiluettu suoritus hyväksilukea uudestaan?
- Voidaanko alempaan tutkintoon sisältyvää suoritusta hyväksilukea ylempään tutkintoon?